

VUODEN 2021 TALOUSARVION JA VUOSIEN 2021-2023 TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTAOHJE

1. Kuntalaki

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota.

2. Valmistelun lähtökohdat

Humppilan kunnan vuoden 2021 talousarviota ja vuosien 2021–2023 taloussuunnitelmaa valmistellaan haastavassa tilanteessa. Vuoden 2021 talousarvion valmistelu on vaikeutunut maailmanlaajuisen koronaepidemian vuoksi. Epidemia on heikentänyt niin yritystoiminnan edellytyksiä kuin valtioiden taloudellista kantokykyä. Koronaepidemian ja sitä seuranneiden laajojen rajoitustoimien vaikutukset kuntatalouteen ovat merkittävät. Kuntatalouteen epidemia vaikuttaa etenkin sote-menojen kasvun, sekä vero- ja maksutulojen vähenemisen kautta.

Verotuloihin ei voida odottaa kasvua. Humppilan kunnan asukasluku on vähentynyt viimevuosina kymmenillä henkilöillä vuodessa. Tämä on heikentänyt verorahoitusta huomattavasti. Kuluvan vuoden osalta väestön väheneminen näyttäisi ainakin tilapäisesti tasoittuvan.

Vuonna 2021 valtionosuuden ennustetaan laskevan 485 000 euroa vuodesta 2020. Väheneminen johtuu siitä, että vuonna 2020 valtionosuuksia tilapäisesti korotettiin. Vuoteen 2019 verrattuna valtionosuudet kuitenkin tämän hetkisen ennusteen mukaan nousevat 230 000 euroa.

Koronaepidemia ja poikkeustila tulevat arvioiden mukaan vaikuttamaan ainakin osan kunnista talouteen siten, että alijäämiä tulee kertymään lisää tai kattamistoimenpiteiden toteutuminen tulee vaikeutumaan. On kuitenkin epävarmaa, miten pitkä vaikutus on. Vaikutus koskee ainakin kuluvaan vuoteen 2020 ja voidaan olettaa, että vaikutukset näkyvät myös vuonna 2021 kunnan taloudessa.

Humppilan kunnan talous on ollut pitkään alijäämäinen. Vuosien 2017 ja 2018 pienet ylijäämät eivät vielä korjanneet tilannetta. On myös huomioitava, että ilman testamenttilahjoitusta vuoden 2018 tilinpäätös olisi ollut noin 570 000 euroa alijäämäinen. Myös vuoden 2019 tilinpäätöksen alijäämä olisi ollut huomattavasti suurempi ilman harkinnanvaraista valtionosuutta.

Kuntalain mukaan vuoden 2020 tilinpäätöksen pitäisi olla ylijäämäinen. Tämä tarkoittaa sitä, että vuoden 2020 tilinpäätöksen pitäisi olla niin positiivinen, että sen avulla katetaan taseessa tällä hetkellä oleva alijäämä noin 378 000 euroa sekä lisäksi kuluvaan vuoteen osalta kertyvä alijäämä. Vuoden 2020 talousarvio hyväksyttiin noin 260 000 euroa alijäämäisenä. Mikäli alijäämää ei ole vuoden 2020 tilinpäätöksessä katettu, voi edessä olla kuntalain mukainen arviointimenettely.

Kuntalain väliaikaisen muutoksen myötä kunta voi kuitenkin hakea valtiovarainministeriöltä pidennystä alijäämän kattamiskaudelle, jos alijäämän kattaminen määräajassa on vaikeutunut koronavirusepidemian vuoksi. Valtiovarainministeriö voisi kunnan hakemuksesta päättää, että kunnan tulee kattaa taseeseen kertynyt alijäämä enintään kuuden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, jotta kunnat voivat ottaa asian huomioon vuoden 2021 talousarviota ja taloussuunnitelmaa laadittaessa.

3. Talousarvion ja taloussuunnitelman laadinta

Vuoden 2021 talousarvio ja vuosien 2021-2023 taloussuunnitelma tulee laatia seuraavien ohjeiden mukaisesti:

1. Talousarvio ja taloussuunnitelma laaditaan vuonna 2020 käytössä olleille pohjille.
2. Pyritään laatimaan vuoden 2021 talousarvio ylijäämäiseksi. Talousarvio tulee valmistella siten, että menoja tulee vähentää kautta linjan. Kustannukset eivät saa nousta vuoden 2020 tasosta. Kustannusten arvioinnin lähtökohtana tulee olla toimintojen oikeat kustannukset, eivät menneiden vuosien tilinpäätökset. Toimintakulujen osalta vain palkat saavat kasvaa virka- ja työehtosopimuksien mukaisilla korotuksilla.
3. Asukasmäärän laskun vaikutusten palvelujen järjestämiseen tulee näkyä talousarvioesityksissä.
4. Investointiohjelmaan voidaan esittää välttämättömien korjauskustannusten lisäksi vain VT2-VT9- osayleiskaava-alueeseen liittyviä investointeja.
5. Jokaisen lautakunnan tulee arvioida talousarvion laadinnan yhteydessä omia palvelujaan, toiminnan tuloksellisuutta ja henkilömitoitusta.

6. Pyritään löytämään uusia keinoja tulojen lisäämiseksi ja lisäämään toimintatuottoja niiltä osin kuin se on mahdollista. Lautakunnat tarkistavat maksut ja taksat. Selvitetään valtion ja EU:n rahoitusmahdollisuuksia ja haetaan kunnan kannalta tarpeellista strategian mukaisten tavoitteiden saavuttamista edistävää rahoitusta.

7. Lautakuntien talousarvioesitysten tulee tukea talouden tasapainottamissuunnitelmaa.

8. Virkamiesesitysten tulee olla valmiina 30.9.2020 mennessä ja lautakuntakäsittelyn 30.10.2020 mennessä.

9. Lautakuntien tekemiin talousarvioesityksiin voidaan vielä lautakuntien käsittelyn jälkeen tehdä kunnanhallituksen käsittelyssä muutoksia, mikäli näyttää sille, että talousarviota ei muuten saada tasapainoon.

Humppilassa 31.8.2020
Kunnanhallitus